

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף ב

משנה: שבעת ימים לפני יום כיפור מפרישים את הכהן הגדול (שכל עבודת יום כיפור כשרה רק בו) מביתו ומאשתו ללשכת פרהדרין (= יבואר בגמ'). ומזמנים כהן אחר שיהיה תחתיו אם יארע לו קרי או שאר טומאה, ולא יוכל לבוא למקדש. ולדעת רבי יהודה היו מייחדים לו אשה נוספת, שמא תמות אשתו ואסור לו לעבוד ללא אשה. אמרו לו חכמים, אם אתה חושש שמא תמות אשתו א"כ אין לדבר סוף, שיש לחשוש שמא גם זו תמות.

גמרא: אף את הכהן השורף את הפרה האדומה היו מפרישים מביתו שבעת ימים קודם לכן, ללשכת בין האבן שהייתה בפינה הצפונית מזרחית של העזרה. כל מעשיה של פרה אדומה היו נעשים בבלי גללים (= גללי בקר) / כלי אבנים / כלים העשויים מאדמה, שאינם מקבלים טומאה.

והטעם שהחמירו כ"כ בפרה אדומה שמשתמשים בה רק בכלים הללו - לפי שטבול יום (= אדם שטבל ולא העריב שמשו) כשר בפרה אדומה, וכדי להוציא מליבם של הצדוקים שהיו אומרים שרק אדם שהעריב שמשו כשר לעשיית הפרה, היו מטמאים את הכהן השורף את הפרה ואח"כ הוא היה טובל ושורף אותה, ונמצא שהוא היה טבול יום בשעת עשייתה. וכדי שלא יזלזלו בשמירת טהרתה (= שיאמרו שכיון שמותר לטבול יום לשורפה לכן לא צריך לשמור על טהרתה) תיקנו חכמים הרבה מעלות של טהרה בעשייתה, ואחד מהם שהיא נעשית רק בכלים שאינם מקבלים טומאה.

הטעם שהפרישו אותו ללשכה הצפונית מזרחית - כיון שפרה אדומה נקראת 'חטאת', ואת החטאות שהיו מקריבים על המזבח היו שוחטים **בצפון** העזרה (אמנם הפרה לא נשחטה בצפון אלא בהר הזיתים), וכן הכהן השורף את הפרה היה עומד בהר הזיתים מול המקדש, ומכוון ומזה מדמה לכיוון פתח ההיכל שהיה בצד **מזרח** של המקדש, ולכן תיקנו שהוא יהיה בלשכה הצפונית מזרחית כדי שיכיר ויתן אל ליבו שהופרש לשם כדי לעשות את הפרה, ויהיה זריז במעשיה.

(המשך בדף הבא ↓)

מנא הני מילי: מנין שמפרישים את הכהן הגדול לפני יוה"כ ולפני שריפת הפרה?

ציוה דלפני עשייה: לשון הציווי שנאמר בפרשת ימי המילואים מדבר על ציווי עתידי - 'כאשר עשה ביום הזה ציוה ה' לעשות' בעתיד, ואילו לשון הציווי שנאמר ביום הכיפורים מדבר על הציווי שכבר נעשה - 'ויעש כאשר ציוה ה'".

ושב הכהן ובא הכהן: ישנם שני פסוקים המדברים על בית שיש בו נגע שבא הכהן לראותו. באחד כתוב לשון 'שיבה' ('ושב הכהן') ובשני כתוב לשון 'ביאה' ('ובא הכהן'), ובכל אופן לומדים 'גזירה (=מילה) שווה' זה מזה מכיון שמשמעות העניין שווה. הלימוד הוא שכמו שבפסוק 'ושב הכהן' נאמר שצריך לחלוץ את האבנים לקלף את הטיח ולחזור ולטוח אותו מחדש, כך גם בפסוק השני צריך לעשות כן. לפי זה אין הבדל בין לשון 'ציוה' ללשון 'צויתו', מכיון שמשמעות העניין אחד, ואפשר ללמוד זה מזה.

משמרת בית אב: הכהנים היו עובדים בבית המקדש לפי חלוקה של 'משמרות', כך שכל משמרת משמשת שבוע אחד, וכל משמרת מחלוקת לשבעה 'בתי אב' המשמשים כל אחד יום אחד מתוך השבוע. בתוך ה'בית אב' היה נערך פייס בין הכהנים מי יזכה בעבודות השונות.

אמנם אי אפשר להפריש את הכהן שיזכה לעבוד כי איננו יודעים מי הוא, אבל אפשר להפריש את כל בית האב שבעה ימים קודם לעבודתו בבית המקדש.

ואימא שמיני דפרישת שבעה ליום אחד: הרי חג שמיני עצרת הוא יום אחד, וממילא אפשר ללמוד מיום שמיני למילואים - שהוא יום אחד ופרשו בשבילו שבעה ימים - לחג זה. הגמרא דוחה: לחג שמיני עצרת יש 'קדושה לפניו' שבעת ימי חג הסוכות הקודמים לו, דבר שלא היה ביום השמיני למילואים.

טפל דידיה: לא יתכן שעיקר החג - שהם שבעת ימי החג - לא יהיה טעון פרישת שבעה, ואילו החג הטפל אליו שבסופו -שמיני עצרת- יהיה טעון פרישה?

אמנם שמיני עצרת נחשב לחג בפני עצמו, אך רק לעניין ששה דברים הנרמזים בראשי תיבות פז"ר קש"ב (=פיס, זמן, רגל, קרבן, שיר, ברכה). אבל לעניין 'תשלומין' למי שלא הספיק להקריב את קרבן החג - יכול להקריבו בשמיני עצרת, כיון ששמיני עצרת עדיין טפל לחג.

פייס: בקרבנות פרי החג של סוכות לא היו עורכים 'פייס' בין הכהנים, אלא כל המשמחות היו עובדות בזו אחר זו פעם ראשונה שניה ושלישית. אבל בקרבן פר שמיני עצרת היו עורכים פייס.